

CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

-- La correspondencia al Director --

Las originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de Las Valls, 23, -Teléfono, 169.

SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	2 rals al mes.
Fora.	8 » trimestre.
Un número sol.	1 »

Anuncis á preus convencionals.

L' advocat

N. Verdaguer y Callís ha obert son despatx á Barcelona, carrer del Duch de la Victoria, 9; 2.^{on}

Horas de consulta: De 10 á 1 matí; y de 5 á 7 tarde.

GLADSTONE Y LA CUESTIÓ VASCONGADA

La Voz de Guipúzcoa ha publicat l' admirable discurs pronunciat per Gladstone á Edimburg, que es una hermosa y valent defensa dels seus actes y de las sevas ideas en la cuestió irlandesa. Y á continuació fa *La Voz* un paralelo molt notable entre 'l gran vell y 'ls petits Cánovas y Sagastas que tenim per aquí. Tot lo que diu lo colega donostiarra está conforme ab lo que sostenim nosaltres fa molts anys, trascribim á cotinuació ab gust aqueix hermós treball.

Gladstone no solzament se distingeix dels governants en la naturalitat y la correcció dels procediments que emplea: lo distingeix dels demás, y 'l coloca á inmensa altura 'l fi, l' objectiu que persegueix ab una constancia admirable, ab una fermesa que no logran quebrantar los més forts, los crudels desenganyys. Aquest fi, aqueix objectiu, es lo més noble, lo més gran dels que pot invocar l' ánima humana: *la realisació de la justicia*. ¡Qué bonich, qué adorable es 'l esperit qué, fixo en aqueix gran principi, compendi sublim de totas

las veritats y totas las ditxas humanas, lluyta sense descans contra tots los errors, contra tots los interessos, enseyant á aquesta flaca humanitat, esclava de las passions, que davant de la idea del be han de callar tots los egoismes! Dochs aqueix esperit es Gladstone. Desde que l' atent estudi dels fenómenos socials li revelá que 'l millorament de la condició humana es incompatible ab la conservació de vells organismes, fundats en privilegis irritants, se l lensá á defensar ab entussiasme las solucions més liberals; y en cincuenta anys de lluyta, la seva infadigable activitat ha anat portant á la vella constitució política del poble inglés, l' esperit humanitari y reformador dels temps moderns. Ell fou qui contribuí, en primer terme á la abolicció de la famosa Lley de cereals, desenrotllan, com á consecuencia d' aqueixa mida trascendental, d' una manera prodigiosa, 'l comerç inglés: ell qui suprimí 'ls infuços privilegis de la Iglesia anglicana, á Irlanda llibertant als católics d' aquella desventurada isla d' un jou iritant y crudel: ell qui ha transformat fondament lo carácter y la tendencia del poder legislatiu á la Gran Bretanya, per medi d' una série de reformas radicalíssimas en lo procediment electoral: ell, qui ha humanisat las relacions entre inglesos é irlandesos, recorrent als procediments més atrevits de la intervenció del Estat en la vida social, pera acabar ab la tiranía del propietari, enaltint la condició del masover: ell, en fi, qui, pera coronar aqueixas grans reformas, lluyta avuy, als vuytanta tres anys d' edat, sempre preparat lo primer en la brega, donant probas d' una resistencia inverossímil y d' un vigor intelectual sense exemple en la hstoria, ell, qui lluyta, dihem, per donar á Irlanda 'l be més estimat dels pobles: la seva autonomia.

Donchs be; aqueix home extraordinari que estudia totas las cuestiones, y segueix, ab enpenyo, 'l moviment de tots los pobles, s' ocupa també de la cuestió vascongada, enterantse, per una correspondencia que manté ab un il·lustrat pastor protestant, resident en la frontera espanyola, del curs de nostras relacions ab lo poder central. En més d' una ocasió ha demostrat la seva abhessió á la causa vascongada, y últimament, en carta que ha dirigit á un guipuzcoá, estimat amich nostre, escriu las següents significativas paraulas: «Per consecuencia, miro ab simpatía tot lo que tendeixi á donar claretat y novas garantías d' *eficacia y permanencia* á las llibertats vascongadas, aixís com també estrenger los llazos que uneixen als vascongats ab lo resto d' Espanya.»

Aqueix es Gladstone: l' home que defensa la justicia ahont sia que la trobi. ¡Quina diferencia entre ell y nostres governants! ¡Quina diferencia entre ell y Cánovas y Sagasta! Gladstone, pera proposar

y realisar sas grans reformas á Irlanda, ha tingut que lluytar, y lluyta encara, contra las preocupacions, contra las passions sobre-excitadas, contra la superbia del poble inglés; y en sa indomable energía y sa honradés viril, lluny de procurar amansir la fera ab caricias, li ha tirat en cara valerosament sas tonterías, sas iniquitats, aqueixas iniquitats que, segons sa hermosa frasse, lo deshonraven davant la consciencia del mon civilisat. Y aixís, en aqueixa batalla constant, ab aqueixa propaganda infadigable, discutint, rahonant, reduhint á pols ab dialéctica admirable 'ls arguments de sos adversaris, ha lograt lo triomf més gran á que pot aspirar la inteligencia humana: convertir en partidaris entussiasas de sas idees á sos irreconciliables adversaris; transformar una opinió pública hóstil, enemiga, irritada contra ell, en opinió amiga, que l'apoya, que 'l vol, que l'adora.

Cánovas y Sagasta... Pero ¡Deu sant! ¡com hem d'establir un paralelo entre aquets dos homes y 'l gran estadista inglés!.. Gladstone, pera satisfer las aspiracions del poble irlandés, ha necessitat vencer en una lluyta de cuaranta anys la resistencia d'Inglaterra, y ha vensut. Cánovas y Sagasta, pera satisfer las aspiracions del poble bascongat, no troban cap resistencia en *la opinió pública*, persuadida ja de que lo que demaném es justicia y res mes més que justicia; persuadida de que, cumplidas relligiosament per nosaltres totas las obligaciones constitucionals, lo dret d'administrar per nosaltres mateixos nostres propis interessos—que aixó y no altra cosa es la autonomia administrativa—lluny de perjudicar á las demás provincias las pot afavorir; perque es bo y convenient que al davant d'aqueixa tendencia centralisadora y absorvent de nostra política, hi hagi aquí un exemple dels bens que produheix una administració independent y honrada. Cánovas y Sagasta no tenen que lluytar ab la opinió pública; pero tenen que lluytar ab la mala voluntat que'ns tenen alguns politicots d'aquest desgraciat país; tenen que vencer sos propis erros, y qui sab també si sas propias passions!... Y aqueixa es la verdadera diferència entre la política inglesa y la espanyola. Allá Gladstone 's consagra á matar las baixas passions d'un poble, empenyat á mantindre un régimen inícuo; aquí, Cánovas y Sagasta no tenen la virtut necessaria pera realisar un acte de justicia. perque ó no volen combatre 'l ruí odi d'alguns polítichs d'ofici, ó no saben sobreposarse á sas propias preocupacions. Allá Gladstone 's converteix en un verdader apóstol pera elevar l'esperit del poble inglés á la contemplació y l'amor del principi august de la justicia. y aquí Cánovas y Sagasta sembla que s'empenyan en rebaixar l'esperit públich fins al fons de las miserias en que s'agita la política espanyo-

la. Allà Gladstone pera resoldrer la qüestió irlandesa, necessita encara realisar una campanya difícil, forta y terrible: aquí Cánovas y Sagasta, pera resoldre la cuestió bascongada, no necessitan més que bona voluntat y amor á la justícia; no necessitan més que aixecarse un dia en lo Congrès, y dir: lo poble bascongat té rahó, y devem regoneixer sa autonomia,.. ¡Y espanta pensar que, no obstant ésser certíssim, passará segurament lo *bill* d'Irlanda, y Sagasta seguirá fent oferiments pera no complirlos, y aqueix altre retórich bizantí continuarà parlant més que un arrenca caixals pera probar que está en terreno ferm al sostindre aquesta tontería: que 'l regomeixement de la autonomia bascongada representa un retrocés de cuarenta anys en la historia d'Espanya...

Desgraciada nació aquesta gobernada perpétuament per la incapacitat, vestida ab la roba de la xerrameca parlamentaria!

(De *La Unión Vasco-Navarra*).

SECCIÓ POLÍTICA

La campanya de Melilla va donant joch y ocasió als periódichs guerrers que nos han sortit á las darrerías del sigle XIX pera arrodonir son negoci.

Lo sigle de las llums y de la electricitat haurá d'anomenarse també sigle de las *patrioteradas*.

Y aixó que la guerra no ha sigut may signe de progrés y civilisació.

Pero, que hi farem, los periódichs *más leídos* volen guerra y no tindrán més remey que anar llensant sanch y diners per aquells ermots del Riff, divertint al moro y donant gust als *patrioterros* d'estar per casa qu' avuy s'estilan.

* *

Y ja que de la guera parlem, ¿saben qui 'n té la culpa de tot lo que passa al Riff?

Donchs la poca il·lustració del Sultà, que seguint la mala costum de parlar y escriurer en la llengua dels moros, va escriurer, segons se diu, fa cosa de sis ó vuyt mesos, una nota al ministre d'Estat, invitant al Govern de casa á suspndrer los projectes de construcció del fort de Aguariach y augment de fortificacions avansadas, en vista que no era del gust dels riffenyos que 'ls anessin á fer babarotas.

Pero ¿ahont s' ha vist tanta descortesía? Escriurer á un ministre castellá en llengua mora?

Si 'l Sultà va creurers que la seva llengua era la única universal va errar los comptes, y pera ensenyarli de modos per una altra vegada la tal nota va deixarse sens resposta y fins segons contan malas veus, va perdrers entre 'ls paperots del senyor ministre.

Ja veyeu, estimats lectors, quins conflictes per no saber escriurer en *cristiano*.

Sort qu' en mitj de tanta desgracia nos ha enviat la providencia lo capitá Ariza y ab sos cinquanta penats posará 'l peu á rotllo á las kábilas y nos assegurarà la pau fins á la consumación de los siglos.

Llegeixin que val la pena.

Diu un telègrama de *La Vanguardia*:

«Madrid, 21, a las 10'14 noche—Un redactor de *La Correspondencia de España* ha tenido una conversación con el señor Sagasta.

Hablando de la guerra, dice el Presidente del Consejo que considera lamentable é inútil la continuación de la guerra, ya que al fin de nuestras jornadas no ganariamos niugún territorio, pues la posesión del Riff no es útil para nada».

Estima que serían estériles las excursiones al Gurugú, porque los moros se retirarían y reaparecerían después»

A aquest prodigi de sabiesa hi fa *La Renaixensa* lo següent comentari.

«No sabem si seran del nostre parer; que en Sagasta l'any que ve farà calendaris.

Tanta sanch lleuada; tants trastorns en las familias; tantamoneda com ha costat aquèsta estúpida campanya del Riff pera sortirnos ab una confessió que es un afront per un president del consell de ministres!

Es cert, massa cert lo que diu en Sagasta: la campanya que LA RENAIXENSA ha fet contra aquesta malehida guerra no obeheix á res més. Lo suposat insult á Espanya 'ns l'hem buscat nosaltres començant un fort en un punt que sabíam havia de mortificar als moros, cosa que entre gent educada no 's fa may. La rahó no ha estat may nostra y per acabar de que las balas y 'ls fusells moreschs havían sigut fabricats á Epanya, que havian sigut enviats al Riff per barcos espanyols, que 'l contrabando 'l feren espanyols y que eran espanyolas las autoritats que 'l consentiren. Estém llensant llàgrimas de cocodrillo per los pobrets soldats morts als barranchs de Melilla y no falta qui está disposat á tornar á comensar lo contrabando de fusells y de municions!

Tot aixó ho sabíam los diaris que han mogut la campanya. ho sabia també en Sagasta; y tots plegats, per egoisme aquells y per estupidés lo govern, han llensat als frets, á las plujas, á la fam y á la set á milers d' homes que després de barallarse ab tots los elements y ab todas las miserias de la nosira administració, reben per tota paga una ferida de bala espanyola. Que tristos que deuen trobar los ays de dolor dels soldats! Què amargas que deuen ser las llàgrimas dels metges quan furgant per las carns dels ferits fan saltar una bala fosa á casa nostra!

«N Sagasta ho ha dit: lo Riff no serveix per res; lo del Gurugú son falornias.

Prou vergonyas havèm tingut de passar en aquesta campanya. No vindrà d' una més y retiremnos. Repatriém als soldats als que no hem sabut donar lo que la humanitat exigia y torném als reservistas á sas llars que prou falta hi fan pera guanyar lo pa dels seus fills, de sas esposas ó de sos pares.

Los que diguin que aixó es un afront que s' allistin de voluntaris, pagantse ells l' armament y 'l menjar, y que se 'n vagi al Riff á matar moros ó á que 'ls moros los matin á n' ells.

Una cop desembarcats los podrà faltar menjar y beurer y fins reconeixer pera amagarse. Pero de telègramas contant sas proesas no 'ls ne mancarán. Se 'n podrán anar tranquils al altre mon.

En un dels telègramas rebuts darrerament de Melilla se 'ns dona la gran noticia de que s' rán arrasadas en lo camp del Riff per las tropas espanyolas las trinxeras del enemich y fins las *figueras de moro*.

Ia dodém dormir tranquils.

Al menos, si com se suposa, lo camp es net d' enemichs, podrém esbravarnos y vengar el honor nacional ametrallant figueras.

Y que vingan los extrangers á dir que s' han acabet los héroes á Espanya.

Què saben ells, d' heroïsmes y d' apropar municions, que bons cuartos costan.
Ni d' enviar telégramas tan estúpits.

Ja hem sortit de la gran tripulca.

Les aspirants ó regidors de tota Espanya qu' han sortit triomfants en la brega electoral del passat diumenge, podran estar orgullosos de las simpatias ab que contan,

Lo qui més haurá sortit regidor per tres ó quatre vots.

Y encare aquestos depositats á l' urna per mans de la parentela.

Y quan dirán que representan: l' opinió, que deuen lo càrrech tan ambicionat als sufragis etc. etc., la massa electoral, que no s' ha pres la molestia de sortir de escassa, se 'ls mirará ab cara de llàstima, extranyada de la petulancia y *sans facon* dels que tal diguin.

Pero ells, tan satisfets, seguirán representant en la Casa Comunal á sus respectives fraccions polítiques y administrarán políticament los interessos del comú.

Y es natural, primer es lo partit que tot

Fins que la recta y honrada administració dels municipis.

POESÍAS D' ARTHUR MASRIERA

DE LA COMPANYYÁ DE JESÚS

I

Sempre que arriba á las mevas mans un volúm de poesías, lo miro ab respecte y cerco afanyosament lo nom del autor pera venerarlo com á un elegit per Deu. Y es que jo considero que *fer poesia*, en aquet temps, es molt mes dificultós que resoldrer un intrincat problema de mecánica,

A mica que 'ls anys avansan, á mida que la civilisació progressa, las ciencias experimentals aumentan son caudal de coneixements y cada nova generació hereda de la passada, un cúmol de tresors que han de servirli de fonament pera ulteriors estudis. No succeheix aixís ab las bellas arts: la música, la pintura, la escultura y méssenyaladament la poesia, han de seguir fatalment en rahó inversa del progrés: Podrá, si, la música, la pintura y la escultura millorar los instruments pera las operacions mecánicas; pero la llengua, qu' es la máquina del poeta, convé (com deya Macaulaz) principalment pera son obgecte quan encara es tosca y ruda. En la infantesa dels pobles lo mateix que en la infantesa dels homes, es ahont se troba més varietat de idees, més imaginació, y, per lo tant, es ahont se pot trobar lo geni poétich en son major nivell de perfeccionament. Quan mes tart, un poble, per medi de la observació y l' anàlisis, eleva á la categoria de lleys los fets particulars, cambia son llenguatge poétich en llenguatge filosófic y aleshores podrá trobarse mes cultura, mes

instrucció, mes elocuencia, mes versos, pero menos poesia. Los pobres que han arribat al período máxim de progrés, en lloch de crear se dedican á jutjar y comparar las obras de épocas llunyanas: se parla dels escriptors ó poetas antichs, se 'ls comenta, se gosa, fins á cert punt, ab sas estrofas, pero, ni de bon tros, experimentan l'efecte que experimentavan nostres senzills antepassats. «Los rapsodas grechs,—diu Platon—queyan generalment en convulsions al recitar á Homero.

¿Pot avuy trobarse un poeta, per lo que siga, capás d'entussiasmar á camp descobert fins al deliri, á una munió de gent y portarla á la guerra de conquesta? No. Si nostres bardes ab sos cants ho lograven, fou porque 'l nostre poble, los nostres homes, podían abstraure's ab facilitat, porque podían olvidar en un moment lo que 'ls rodejava pera atendre tan sols al poeta, porque aque'llas paraulas que dictava aquell esperit sencer, queyan directament en l'esperit de sos semblants y porque avans se considerava 'l cor com un niu de sentiments, ben distint d' avuy que se'l considera com á factor de vida.—

Pera lograr avuy lo que lograva la poesia antiguament, es precís, indispensable comensar per distreure los sentits, transportarse lo poeta y 'ls que l' escoltan á l' etat primera, desacertarse de la major part dels coneixements científichs que son una rémora pera la fantasía, rodejar de gran aparato las frasses, valdrers com auxiliars de las demás arts bellas y encara aixís l' entussiasme es passatger; duratant sols lo que té de durada l' espectacle. D' aixó 's despren que per produhir poesia deu posarse l' home en estat anormal de l' ánima y 'ls que la senten (no parlo dels que la escoltan), han de posarse en la mateixa anormalitat ¿Per qué hi han pnetas que no han produhit mes que una obra? ¿Perque hi han pintors que no han produhit mes que un cuadro? ¿Per qué hi han músichs que la primera composició los ha fet célebres y després han defraudat las esperansas que havían fet concebir? Precisament per aixó: perpue no han pogut lograr, mes que una sola vegada; la perfecta abstracció del esperit, porque no han sabut posarse, mes que un sol instant, en aquest cas anormal de l' ánima, Poguer aislarnos á voluntat de lo que 'ns rodeja, es ser poeta, es ser artista y jes tan difícil serho á tothora!

FRANCISCO DE P. BEDÓS.

RECORT DE CAMPRODÒN

¡Aquí dalt de la montanya
quina dolça pau s'hi sent!
No sé'l goig que s'hi respira
si es un cant d'anyorament.

Aquets turons plens de boscos,
aquets quintars plens de flors,
aquets salts d'aygues tant clares
dels torrents murmuradors,

aquí al cim de Catalunya,
aquí dalt aprop del cel,
semblan un penjoy de pámpols
sobre un tronch de bella arrel.

Aqueixes prades flayroses,
verdes d'un vert tant hermós,
hont les vacades talayan
les pastores y pastors;

estes valls que son segades
y les rallan los parells,
portant dels camps á les eres
la gropa garba á rastells;

aquí al cim de Catalunya,
aquí dalt tan lluny del pla,
semblan raig d'una nova alba
del bon temps que tornarà.

Aqueixes runes negrenques
de monastirs y palaus;
aqueixes bromes que ploran
mennuts ruixats pels afraus;

aquets fondals plens deombres
qu'encauan l'ayga del Ter,
y'l Ter que salta pels códols
gemegant eternament;

aquí dalt de la montanya,
ara al florir dels plansons,
ara que van les sardanes,
ara que ván les cançons;

ara que'ls aucells hi cantan,
ara que 'ls aucells fan niu,
y'l sol baixa á les fondaries,
y aqueix tros de cel somriu;

semblan al cor les posades
d'un romans d'aquell temps vell,
ó bé un dols somni de patria
d'agonitsant cavaller.

¡Aquí dalt de la montanya
quina dolça pau s'hi sent!
No sé'l goig que s'hi respira
si es un cant d'anyorament.

MARTÍ GENÍS Y AGUILAR.

1 Agost 1893.

Dimecres passat diada de Sta. Cecilia, se celebrá en honor de la patrona dels músichs un solemne ofici en la parroquia de la Puríssima Concepció que be pot calificar-se de aconceixament musical.

Se cantá la inspirada misa composta expressament per aquesta diada, per los distingits compositors Cotó, Rvnt. Ferrer y Pujol, executada per la orquesta «Muixins» convenientment augmentada y per la escolania de la parroquia baix la direcció del esmentat Reverent D. Miquel Ferrer.

Res mes podem dir de la execució sino que fou inmillorable sobretutint lo final del Credo, de Cotó y un delicat minué á quinteto de corda, nova composició del Rvnt. Ferrer de inmillorable sabor clasic.

Lo Panegirich de la Sta. que feu lo Rvnt. P. Isanda de las Escuelas Pias fou un acabat treball literari ple de poesia y verdaderament digne de la festa artistica relligiosa que se celebraba, pero siguié verdadera llástima que tenin la llengua catalana tan vistosas galas se valgués lo P. Isanda de la llengua dels cuartels.

Desgraciadament encara hi ha qui creu que sols la llengua castellana es mes fina y elegant pera lluhir en una festa artistica, pero aquesta preocupació de lesa Patria, grat sia á Deu acaba ja de passar de moda, aixís es que á la generalitat, causa una contrarietat en tota festa celebrada en terra catalana y particularment aqui Sabadell ahont tan fondas arrels te lo renaixament literari y polítich de Catalunya, lo sentir un discurs en llengua forastera.

Lo P. Isanda en un brillantíssim período de son sermó en que hi vesaba dolls de poesia, demostraba lo imens camp que te l' artista pera inspirarse en lo naturalesa contemplantla ab los ulls de la Fé baix son aspecte moral, material y diví, demostrant que aqueix camp queda limitat y requítich si afecta la fe religiosa; tot aixó es mol cert, pero podriam afegir á n' aquesta veritat que es impossible sentir la elevada inspiració de la naturalesa sens lo sentiment de patria: Lo tros de mon ahont l' artista te son bressol, lo terror de sa infancia, es de ahont arrenca la volada y ab las alas de la fé y ab lo sentiment propi y genuí forma espresiva de son pahis, sa fantasia se espleya per la imensitat fins á las regions divinas.

Y si aixó passa al artista, igualment passa al que contempla una manifestació del art en qualsevol de sas formas. Contemplem una obra arquitectónica ó treball d' escultura, saboregem una composició literaria, deleytem nostres sentits en una pessa musical y si veyem algunas lineas ó trobem algunas frases ó sentim algunas notas que tingan l' ayre la expressió ó fesomia de nostre pahis sentim una alegria íntima, á voltas, desaparecebuda com á voltas passa desaparecebuda la contrarietat que sentim al faltarhi aquest detall, pero que passa sempre segons lo mes ó menos intens del sentiment de patria de que cada hu 's troba possehit.

Fixemnos en una festa com la del dimecres; colocats dintre del temple, ubriacats en dolls d' armonía que barrejada ab lo encens embauma y atrau nostre esperit fins al trono del Altíssim, sentim aquella íntima satisfacció al trobar entre aquella armonia barrejat l' aire de la terra, com no pot faltarhi essent de compositors catalans quant lo pensament s' eleva y del cor surt una pregaria exalada tal com la sent aquest jo desde que 's troba en vida y distret, ubriacat com endormiscantse á la falda de la mare Iglesia y de la mare patria veyem pujar ab joya lo sacerdot á la cátedra del Esperit Sant; alpe-

netrar en nostres orelles los primers accens d'adoració al Santíssim, en una parla forastera sentim un fibló d' anyoransa puig de sobte creyem trobarnos en terra forasters, pero obrint los ulls y al veurens en nostra propia població y dius nostre Parroquia y al coneixer pay-sá nostre al predicador, aqueix fibló d' anyorament se converteix en rojor d'indignació al veurer menys preuhada la parla delcor, la parla de la patria que amorosa 'ns bressa.

Tal volta aquestas consideracions semblarán á algú purament idealistas pero tinguém entés que la falta de sentiment religiós converteix l'home en bestia y la falta del sentiment de Patria lo converteix en indiferent; la indiferencia social aviva l' egoisme particular y l' egoisme particular engendra l' anarquia, quals fruits desgraciadament se comensan á tocar.

Parin donchs esment los sacerdots en que son apostols de Jesucrist avans que tot, y si la iglesia amant y protectora del art, del art se serveix pera hermostrar la paraula divina, prou pot compendrer que á la llengua catalana no li mancan galas ab que adornarla y si una influencia perniciosa ab lo nom d' oficial sembla que com llosa de plom pesa sobre Catalunya, recordi lo clero que sa missió divina está per sobra de totas las influencias y que ni reys ni governs ni lleys ui sistemas, podrán torser may la voluntat de Jesucrist que digué aneu y prediqueu á totas las gents, y que l' Esperitsants demostra que volia que 's prediqués á cada poble ab son propi llenguatge concedint lo dó de llenguas en lo Cenacul.

Grat sia á Deu ja varis saserdots de nostra terra ho comprenen aixís en demostració de lo qual copiem lo següent sueltó de la Renaixensa:

Tots los dias á las sis del vespre en le parroquial iglesia de Sant Agurtí 's fan los dias de gracias del novenari d' Animas, durant lo qual predica 'l conegut missioner catalá Mossén Joan Barbé, lo qual no te l' estil de predicar ab la forastera llengua de Castella que la meytat y 'ls altres no la entenen; sino que, imitant á son Diví Mestre Jesucrist, usa la popular que 's parla en nostra terra, senti sos sermons molt practichs y al alcans de tothom com se deuría fer sempre en nostres temples.

No parlava Jesucrist al dirigir-se al poble hebreu ni en llatí, ni en grech, las llenguas dels sabis; sino la llengua judayca y 'l dialecte galileo porque l' entengués tothom.

Y, aixó es lo que deu ésser y lo que voldríam veurer practicar en totas las Iglesias de nostra Catalunya.

NOVAS

Las eleccions municipals passaren en nostra ciutat poch menos que desapercebudas.

Los monarquichs, ab son retraiment y los federals, unichs que presentaren candidatura, ab tant poch entussiasme, donaren un contingent de 535 votants dels 5,575 electors que figuran en lo Cens electoral.

En lo «Centre Excursionista de Catalunya» hi doná lo passat dijous lo soci don Mariano Golferichs sa anunciada conferencia sobre 'l tema *Lo Monastir de Santa Maria de Ripoll*.

Lo senyor Golferichs descrigué admirablement aquella joya del art románich á la qual van unidas varias fetxas de nostra gloriosa historia patria, ocupantse detingudament dels contratemps perque ha passat l' historich monument desde sa fundació.

Lo conferenciant fou molt aplaudit y felicitat al acabar son erudit treball.

Ha mort en Barcelona l' intel·ligent industrial don Pau Bartoli y Calvet, honradíssima persona que disfrutava de generals simpatías. Lo senyor Bartoli era un decidit catalanista, figurant en la llista de socis de la *Lliga de Catalunya*, del *Foment Catalanista* y 's pot dir de totas las associacions qual objectiu son las reivindicacions regionalistas. En totas las expressadas associacions ha dolgut extraordinariament la pèrdua de tan valió element, que per cert era també dels més entussiasmas. Aquest dol s' evidenciá en la trista caremonia del enterro, ja que acompanyaren al cadáver del malaguanyat company nombrosos individus de la Lliga de Catalunya.

Nos associém al foddó sentiment de la apreciable familia del finat.

Segons se diu l' ex-ministre d' Estat senyor duch de Tetuan, arribat fa poch dias á Barcelona, será invitat á visitar las mes importanrs fábricas de Catalunya pera que sobre 'l terreno se dongui compte de la importancia de la industria catalana tan seriament amenassada de mort pels tractats en projecte.

De «La Veu del Montserrat» de Vich:

«—Dijous al vespre hí hagué al Palau Episcopal reunió de totas las autoritats y personas significadas de la Ciutat per acordar l' actitud que s' havia de pendre davant dels successos de Melilla. Presidí 'l senyor Bisbe la reunió, en la qual regná perfet acort y unitat de miras, quedant elegida una Juuta per fomentar una suscripció que ha iniciat S. E. I., destinantse lo que ha remediari las necessitats y orfanesas que porten las vicissituds de

la guerra entre nosaltres, es dir socorrent las necessitats de la localitat, que 'ns sembla lo més propi. Se prengueren altres acòrts pertanyents al objecte y l' Ajuntament continúa la llista de subscripció oberta pel senyor Bisbe. En atenció al sentit práctic que ha presidit als acòrts, es de desitjar que res-ponga la població al reclam que farà la Junta.»

La junta directiva del «Foment Mercantil Industrial y Agrícola», ha quedat constituïda ab los senyors següents:

President, D. Joseph Clarós.—Vice-president, D. Jaume Nesta.—Tresorer, D. Pere Corominas.—Secretari, D. Baldomero Soley Vice-secretari, D. Isidro Nunell.—Contador, D. Antoni Orobítg.—Vocal, don Joseph Macià.

Las Juntas directivas de la Cambra de Comers é Institut Industrial de Tarrassa han iniciat una subscripció patriòtica contribuhintli casi tots los fabricants. La subscripció ha produhit fins á la fetxa unas vint mil pessetas, haventla encabessat l' ajuntament ab cinch mil y 'l diputat á Còrts senyor Sala ab altras mil. Las cantitats y efectes que 's recaudin pera nostres soldats de Melilla no serán entregats al Govern. En primer terme servirán pera auxiliar als soldats fills de Tarrassa y á sas familias.

Los governs de provincia demanan als alcaldes, ab objecte de formar l' estadística vitícola, una relació que comprèngui los següents extrems.

Primer. Calificació de l' actual cullita.

Segon. Extensió superficial dedicada al cultiu de la vinya en secá y en regadiu.

Tercer. Most produhit per 100 kilògrames de rahims.

Quart. Observacions sobre las malalties que hagin patit las vinyas, deis tractaments empleats y resultats óbtinguts ab ells.

L' exèrcit espanyol, que actualment se componia 75.450 homes, 8.970 cavalls y 384 canons, ha de componeres, ab lo cridament de las reservas, de 166.035 homes, 14.250 cavalls y 576 canons.

Preparintse, donchs, los industrials, agricultors y comerciants.

Ja sabrán lo que costa de mantenir aquest augment d' exercit.

Prou en Gamazo deu pensar ja á aquestas horas de quina manera se ho arreglará per crear un nou impost y aumentar un xich la contribució.

En lo número corresponent al prop passat octubre del butlletí *Paç y Tregua*, comensa la relació de lo que ha produhit la subscripció voluntaria iniciada pels somatent armats de Catalunya, pera erigir un monument en lo Bruch que commemori la gl'oriosa batalla donada en aquell lloch pels so-

matents en lo dia 6 de juny de 1808. En lo referit número hi constan las cantitats següents: partit d' Arenys de Mar, pessetas 271'00; partit de Barcelona, 339'25; partit de Berga, 487'19; partit de Granollers, 400'00; partit d' Igualada, 720'49, (la ciutat 200'50; *partit de Manresa*, 977'39, (*la ciutat* 407'05), partit de Mataró, 268'50; partit de Sabadell, 585'28; partit de San Feliu de Llobregat, 632'07; y partit de Tarrassa, 794'15.—Total: 5375'32; pessetas.

Diu nostre bon company *L' Oloti*.

«Llegirem en lo *Diario de Barcelona* del diumenge passat plana 13165 lo que á la lletra y sens traduhir perque no perdi res de son valor lo seguent:

«—Una comision del Fomento del Trabajo Nacional pasó ayer al Gobierno civil y entregó al secretario de aquel centro, señor Aspiazu, una exposicion que elevan al señor presidente del Consejo de ministros, manifestando que se ha enterado con *profunda sorpresa* de que la comision de convenios comerciales ha abierto una informacion pública sobre los vigentes aranceles, concediendo un plazo limitado de 10 á 15, *oyendo solamente á los comerciantes residentes en Madrid*, y no al núcleo de la produccion española.

Los esponentes *suplican* en su exposicion que se suspenda la incertada informacion, ó que en caso de continuarla se anuncie en la *Gaceta*, formulando un interrogatorio en forma como se hizo al realizarse la última informacion arancelaria, y dando un plazo prudencial para que puedan concurrir á ella interesados que residan en las poblaciones *mas apartadas de la capital*.»

Al llegar lo tal solt, no hem pogut menos de posarnos á riurer per lo innocent de tal exposició. Es estrany que ab tot lo que ha passat y passa á Espanya, no 's hajian convensut los senyors del *Fomento* que Espanya es Madrit, que no hi ha mes comercians, ni industrials que á Madrit, que la gent docta, es á Madrit, que tots los interessos de la Nació radican á Madrit, en fi que avuy á Espanya no hi ha més que Madrit.

Havém subratllat alguns mots per fer notar més nostres acerts y la candidés d' aquells *suplicants*. Efectes del *centralisme* los que cobran manan, los que pagan suplican als seus mossos.»

Continuan practicantse detencions d' anarquistas ab motiu del atentat del Liceo.

Ab motiu de la incorporació á las filas dels reservistas ha succehit la gran planxa ó siguí un dels molts erros ha que ja 'ns temen acostumats nostres governants.

Per completar los desacerts de la qüestió del Marróch no faltaba no mes aixó, de cridar las reservas y no tenir lloch, ni material per poguerlas equiparar, com ha succehit á Getafe que 's revoltáren per no tenir allotjament.

Procuri lo Govern no incorrer en desgavells tant grans sino aviat serém la riota de las demás nacions y afanyis en acabar lo del Riff y deixi que cantin los *patrioters* de 'l dia afanyosos de fer deiramar mes sanch á nostres pobres soldats que cap culpa 'n tenen de son exaltat patriotisme.

Un d' aquets dias será remesa al Govern la exposició que, segons diguerem, ha redactat lo Foment del Travall Nacional, en la que 's citan las industrias novas y rams diversos de producció que han establert y han prosperat á Espanya, al amparo dels aranzels que 's posaren en vigor en 1892.

Diumenge próxim es la fira d' aquesta ciutat essent de creure 's veurá molt animada donat la temperatura freda que s' ha despertat d' uns quants dias ensá.

Los funerals celebrats en la Parroquia de San Feliu lo dijous passat en sufragi del malaguanyat industrial don Florentino Benito, foren molt concorreguts prova evident de las moltas simpatías de que gosava 'l finat.

Dias passats contragué matrimoni en lo Santuari de la Salut nostre respectable amich don Antoni Pujolá ab la simpática senyoreta donya Maria Aymerich y Grau.

Desitjem als joves esposos moltas felicitats en son nou estat.

Escriu lo corresponsal del Vendrell á la Renaixensa.

«Ahir dilluns, al marxar los reservistas, lo pare d' un d' ells emocionat en alt grau, al despedirse de son fill, quedá mort al acte. Lo fill no sabent que fer davant d' un tan terrible cas, obtá per marxar, anant allá hont lo deber lo cridava.

Lo difunt, que s' anomenava Pau Llansá, (a) *Pau Fl*, era un antich mariner dels que combateren en lo Callao á las ordres de Méndez Núñez.

Al saberse tan terrible cas entre 'ls comensals d' un banquet que 's celebrava en lo Cassino Republicá pera commemorá lo triomf de la seva candidatura en las eleccions municipals del dia avans, s' iniciá una suscripció pera aliviar en lo possible á la desgraciada familia del infortunat mariner *Pau Fl* y á las demás que quedin necessitadas, y donar aixís una merescuda lli-ssó al ajuntament que ni sisquera s' ha recordat de que varis dels fills de Vendrell han abandonat sas llars pera anar á defensar sa pàtria.

Bó sería que 'ls periódichs que han obert suscripcions se recordessin del desamparo en que ha quedat la desgraciada familia del infortunat mariner, antich defensor de la pàtria, *Pau Fl*.»

Passan de 14.000 los folletos trobats á casa del anarquista Nacher en Barcelona además dels moltíssims documents y cartas als que 's concedeix gran importancia.

Sembla que dit subjecte estava en relacions ab tots los centres anarquistas d' Espanya y molts del extranjer,

Lo servey lo prestá 'l delegat especial senyor Plantada, acompanyat de quatre mossos de la escuadra.

Fa alguns dias se troba al llit malalt, encare que de poca gravetat, nostre bon amich y company de redacció don Modest Durán.

Sentim aquest contratemps en la salud del estimat amich y esperem ben aviat son prompte y cumplert restabliment.

Desitjant la Agencia Franch-Espanyola, novament establerta á Barcelona, portar la tranquilitat á las familias que tenen individuos en lo exércit expedicionari d' Africa, y comptant ab corresponsals actius y ben relacionats en la plassa de Melila ne donará gratuítament noticias á las familias dels individuos pertanyents al exércit d' operacions.

La esmentada agencia te son domicili social á Barcelona, carrer Ample, 7, baixos, primera, y las horas d' oficina son de 9 á 2 matí y de 4 á 7 de la tarde.

Per la delegació d' Hisenda 's fa públich que terminant lo dia 30 del actual lo primer período pera la recaudació voluntaria de las contribucions territorial é industrial corresponents al segon trimestre del actual exercici, aixís com dels impostos sobre carruatjes de luxo y minas, los contribuyents deueu comensar á pagar las sevas cuotas en las respectivas recaudacions pera evitar procediments y recárrechs d' apremis.

De nostre company «La Veu de Catalunya» de Barcelona:

«En un notable article que 'l Sr. Tampere y Miquel ha publicat en un diari local, se fá avinent que la Diputació provincial revindique de la Audiencia las alhajas y demés objectes històrichs, profans y religiosos que á la Audiencia foren entregats de la pertenencia de la Diputació de Catalunya abans de la supressió de la nacionalitat catalana.

Lo Sr. Sampere ha trobat, en l' arxiu de Simancas, una copia del inventari de las algajas que s' incautá la Audiencia.

Al mateix temps demanà 'l Sr. Sampere que 's mire de saber ahont pararan algunas alhajas de la Diputació que no 's consideraren necessarias pera la Audiencia al férseli entrega del edifici que ocupa, la major part de las quals eran d' ús religiós. Aquestas alhajas constan en l' inventari, lo mateix que altres objectes d' indiscutible mérit artístich é hitòrich, y com no se sab ahont son, creu l' articulista que ara es ocasió de que, si 's troban, quan l' edifici de la Audiencia torne áesser propietat de la Diputació, no's toquen d' alli los objectes esmentats.»

Entre 'ls molts telégramas que de tota Espanya ha rebut l' Ajuntament de Barcelona, ab motiu del cobart atentat de Liceu, mereix especial esment lo dirigit pel president de la Diputació de Zaragossa á nostra primera autoritat local que diu aixís:

«Poso en conexement de V. E. digne president de aqueix Ajuntament, la fonda pena d' aquesta Diputació per las orribles desgracias que causá 'l crim orrible en lo Teatre del Liceu. Lo fondo dolor que experimentan los barcelonins alcança á tots los aragonesos, puig uns y altres estigueren units en prosperitats y desventuras.»

Lo Senyor Enrich, com Alcalde de Barcelona, ha contestat:

«A sos germans los aragonesos y á n' aqueixa diputació, que V. E. dignament representa, agraeix Barcelona la part que prenen en lo inmens dol que l' aclapara, y 'l sentit condol que li envia per l' horrendo crim del Teatre del Liceu. No oblidarán los barcelonins aqueixa nova manifestació que aviva 'l recort de antigas y fraternals unions entre abduas comarcas.»

Lo Gobernador civil ha disposat que sian fotografiats tots los subjectes de idees exaltadas detinguts ab motiu dels últims successos.

Ha sigut nomenat vocal del tribunal d' oposicions á la cátedra de Literatura grega y llatina, vacant en la Universitat Central, lo catedrático de la Universitat de Barcelona, nostre bon amic y company, doctor don Antoni Rubió y Lluch.

Litografia é Imprempta de M. Brossa, Las Valls, 23.—Teléfono, 169.—SABADELL.

SECCIÓ D' ANUNCIS

¡Á PUNT DE SORTIR!

CALENDARI CATALÁ DE 1894

**FORMA UN BLOCK DE 730 PLANAS DE LECTURA RECREATIVA
Y EFEMÉRIDES PURAMENT CATALANAS**

dels principals escriptors mallorquins, valencians y catalans

PREU: UNA PESSETA

Marchs de fusta y Cartons alegòrics fabricats expressament per aquest Calendari

De venda en la Imprempta de LO CATALANISTA.